

A korrupció társadalmi veszteségei

Első becslések 2009-2016 közötti közbeszerzési adatok alapján

Tóth István János

*CRCB, istvanjanos.toth@crcb.eu

Új Kezdet
2017 Május 18
Budapest

2017.05.28.

Fontosabb tanulságok

Fontosabb tanulságok

- Korruptió: a láz, nem a betegség
- Mérhető! De inkább objektív adatok, mint percepció
- Mérés: kerülő úton. Korruptió helyett korruptiókockázatok
- Eredmények: Magyarország hátul kullog; romló tendenciák

Fontosabb tanulságok

- Kleptokrata állam & rabló állam
- Direkt társadalmi veszteségek - 2009-16:
kb 3600 milliárd forint

Fontosabb tanulságok

- + Magasabb korrupciós járadék is lehet
- + a „fehér elefántok” veszteségei (projektek minimális jóléti hatással)
- + közvetett társadalmi veszteségek, destruktív hatás: a piaci innováció elbizonytalanítása / megszüntetése (járadékvadászat vállalkozás helyett, elvándorlás)
- Összességében: a piac, a piacgazdaság lerombolása

Fogalom -- röviden

Korrupció: definíció

- „corruptio” = megromlás, megrontás, romlottság, züllöttség
- OECD nyomán = valamilyen pozíció (közsférában, vagy versenyszektorban) felhasználása magáncélokra
- Korrupció: nem csak megvesztegetés
 - „Simicska kommandó”: nincs megvesztegetés, de van korrupció

Kleptokrata / rabló állam

- Rombolja / elemészti
 - a piacgazdaságot
 - a piac szabadságát
 - a jogállamot
 - a jogbiztonságot

Kleptokrata / rabló állam

- Hogyan működik?
 1. Szabályozás (testre szabott törvények)
 2. Egyedi rabló akciók
 3. Kimondott célja: a szabályozó (és haverjainak / családtagjainak) magánhaszna

1. Szabályozás: belépés & kilépés

- Piacra való belépés korlátozása, diszkrimináció
- Piacról való kilépés kikényszerítése
- Piac létrehozása és diszkriminatív „kiosztása” a haveroknak / családtagoknak
- Piac felszámolása / államosítása

1. Szabályozás: működés

- Kedvezményes hitelek a haveroknak / családtagoknak
- Diszkriminatív adózás (kiszorítandóknak egyedei adóterhek / haveroknak adókedvezmények)
- **Állami megrendelések (közbeszerzések) diszkriminatív elosztása - piaci verseny helyett**
- Állami támogatások diszkriminatív / nem normatív elosztása

2. Egyedi rabló akciók: „stationary bandit”

- Állami intézmények (pl. adóhatóság) felhasználása a piacról való kiszorításra / a tulajdon elvételére
 - „Jól megy ez az üzlet! Add át!”
 - „Akkor kapod meg a környezetvédelmi engedélyt, ha beszállhatok 51%-kal a cégedbe”
 - „Nagyon jó ez az ötlet, de nem fogod tudni megvalósítani, mert nem adok területfoglalási engedélyt a jövőben. Jobban tennéd ha eladnád nekem”

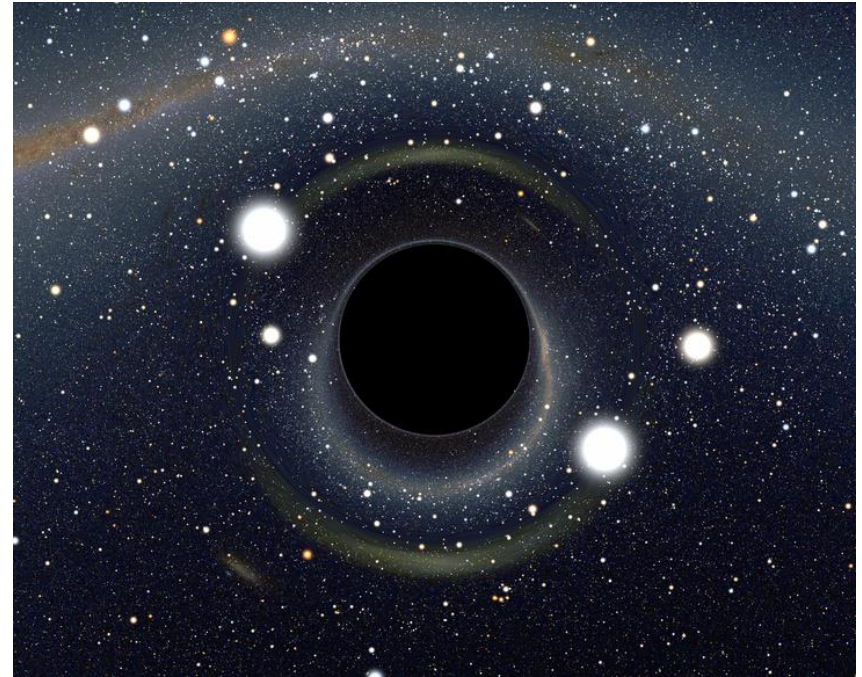
Gazdasági következmények

- A lopott pénz azokon a piacokon is megjelenik, ahol eredetileg a rabló állam nem is volt jelen; és itt is rombolja a piacot
- Hosszú távon: $U(rs) > U(i)$
(rs: járadékvadászat; i: innováció)
ezért minimálisra csökken a potenciális GDP növekedés üteme
- Stagnáló gazdaság, leszakadás

Mérés & mutatók

A korrupció...mint egy fekete lyuk

- Mérés nélkül nem érdemes beszélni róla
- Fekete lyuk: nem látható, de mérhető
 - Tömege
 - Sugara
 - Hőmérséklete
 - Távolsága
- Ugyanígy vagyunk a korrupcióval is
 - Nem megfigyelhető
 - Becsülhetjük az elterjedtségét
 - Hol jelentkezik
 - Mekkora társadalmi veszteségeket okoz

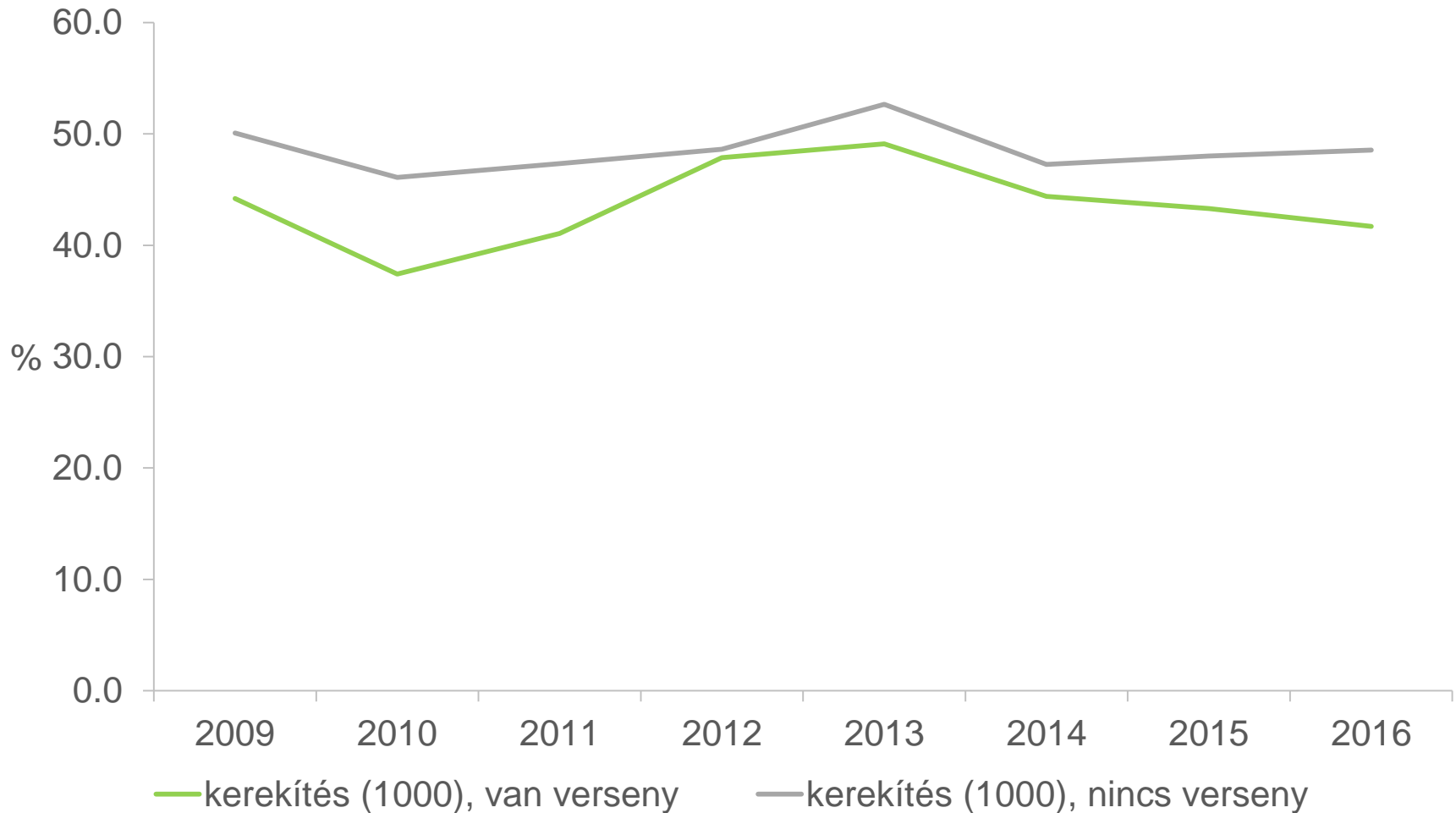
Korrupciós kockázatok, versenyerősség, ártorzítás

- Versenyerősség: versenyzők számának logaritmikus transzformációja
- Ártorzítás: kerekítés a szerződéses árakban; szerződéses árak első számjegyeinek megoszlása (Benford törvény)
- Korrupciós kockázatok: a korrupció számára kedvező feltételek megteremtődése / megteremtése

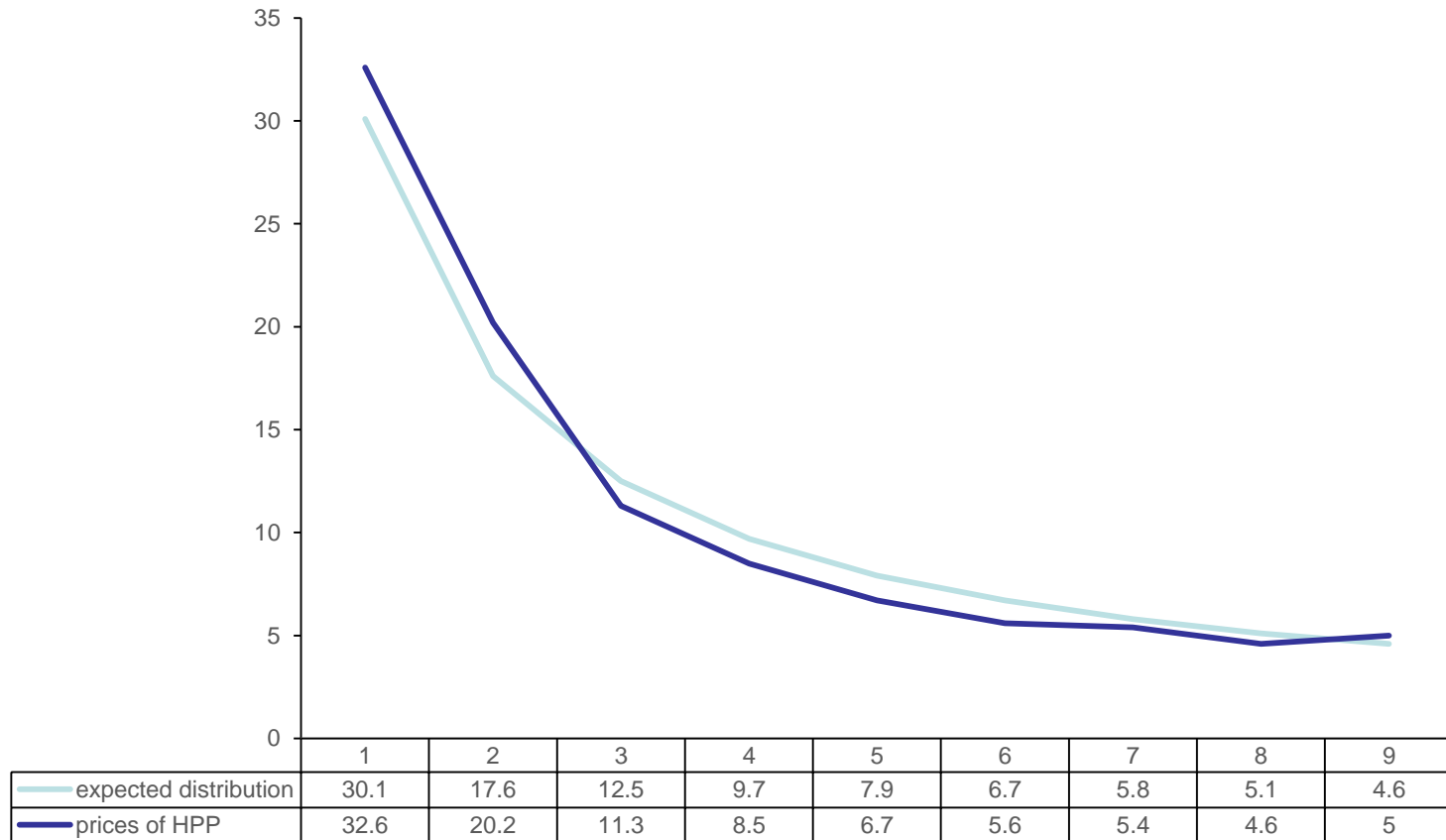
Versenyerősség

- $ICI = \lg(\text{versenyzők száma}) / \lg 10$
ha $2 \leq \text{versenyzők száma} \leq 9$
- $ICI = 1$
ha $10 \leq \text{versenyzők száma}$
- $0,301 \leq ICI \leq 1$

Ártorzítás – kerekítés

Ártorzítás – Benford törvény

Expected distribution: első számjegyek elméleti megoszlása a Benford törvény szerint

prices of HPP: magyar közbeszerzési árak első számjegyeinek tapasztalati megoszlása 2009-15

Korrupciós kockázatok (CR3)

Magas korrupciós kockázat:

- Nincs ajánlati felhívás
- A szerződéses árak kerekítettek
- Nincs verseny

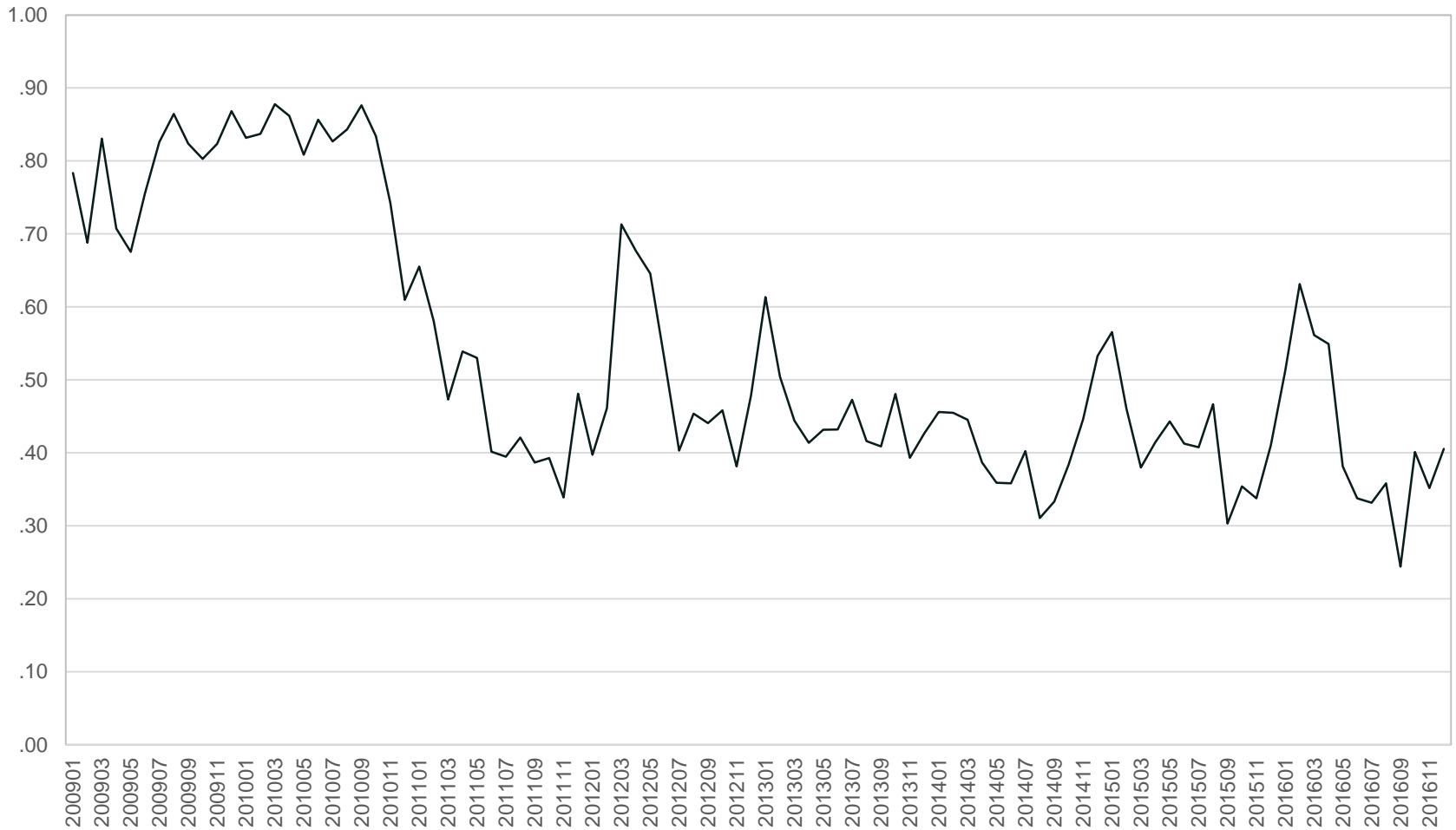
Alacsony korrupciós kockázat:

- Van ajánlati felhívás
- A szerződéses árak nem kerekítettek
- Van verseny

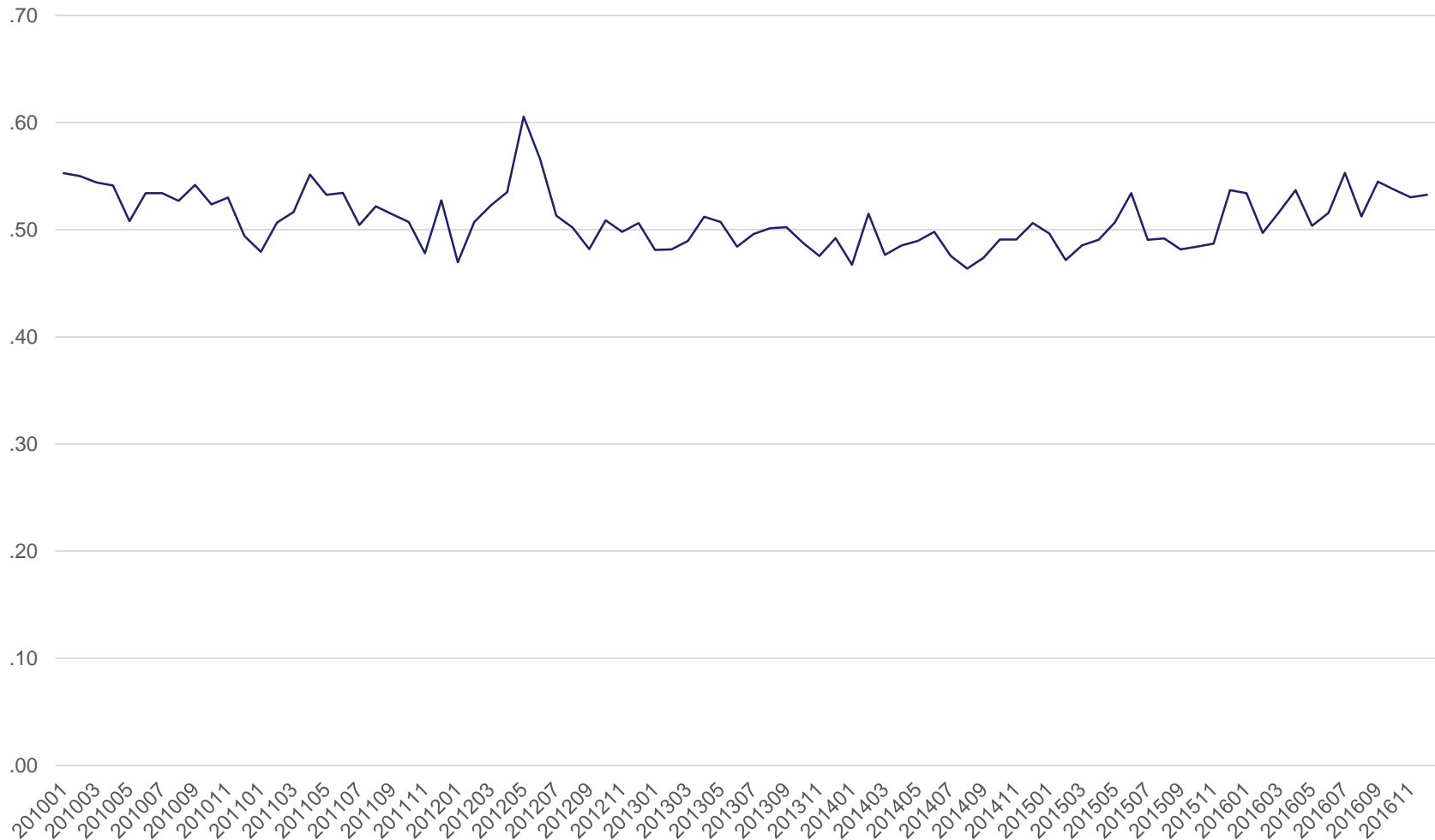
Becslési eredmények 2009-2016

N: 151.432

Átlátható eljárások aránya

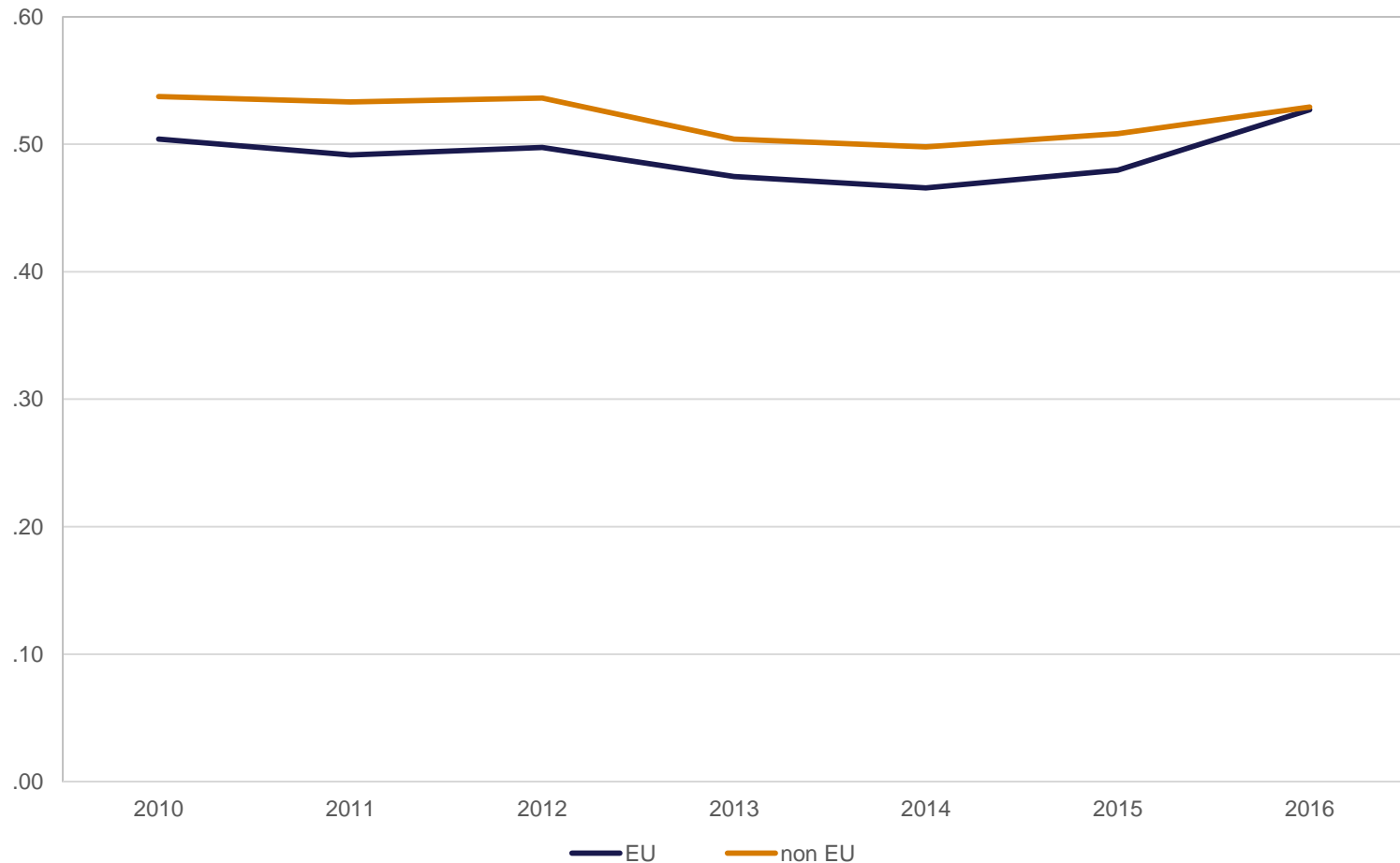

Versenyerősség

2017.05.28.

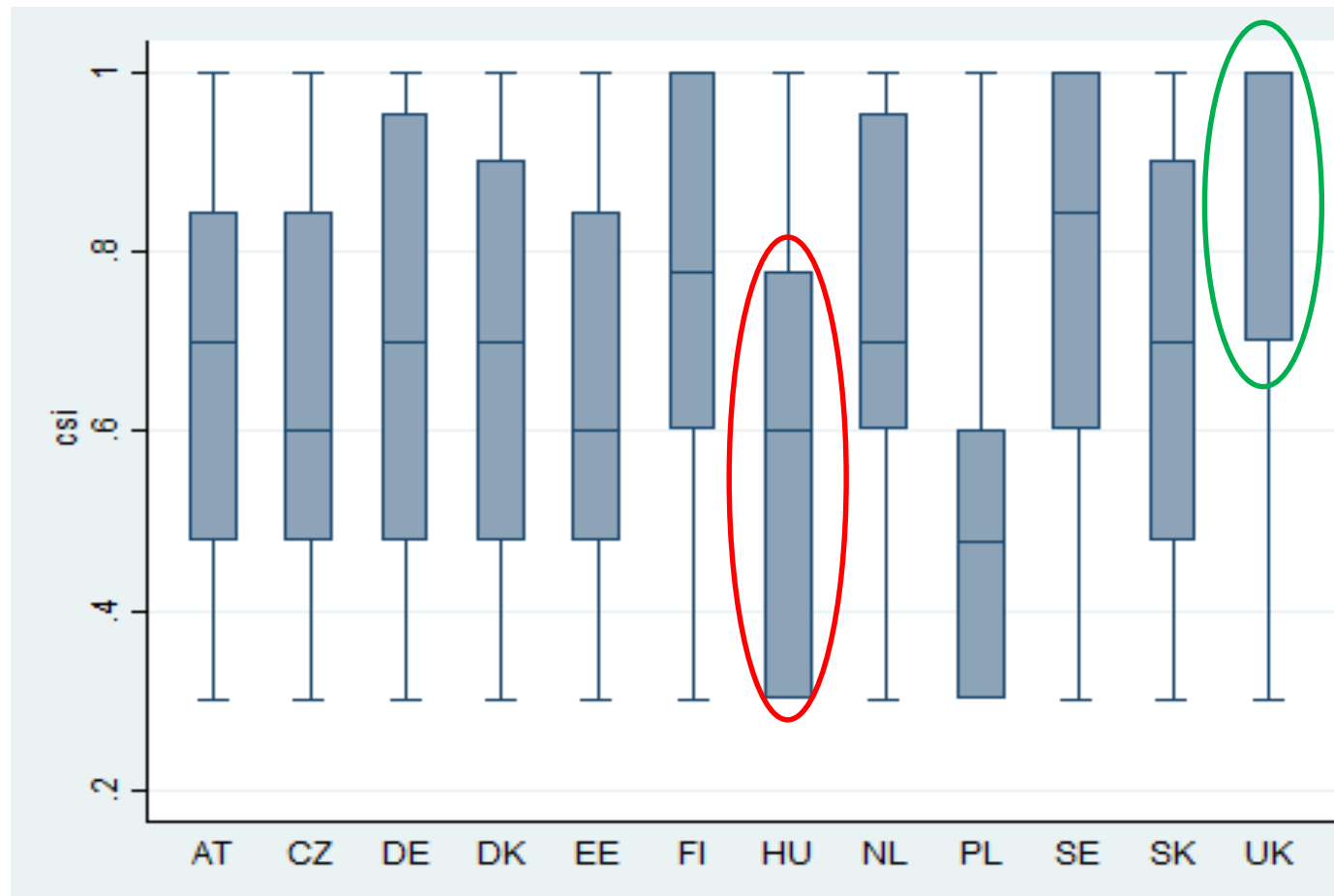
Versenyerősség: EU vs. hazai

Versenyerősség néhány EU országban, 2009-13, N = 413.910

A magyar érték
nagyon alacsony
UK, FI, DE, DK, NL
adatokkal
összehasonlítva

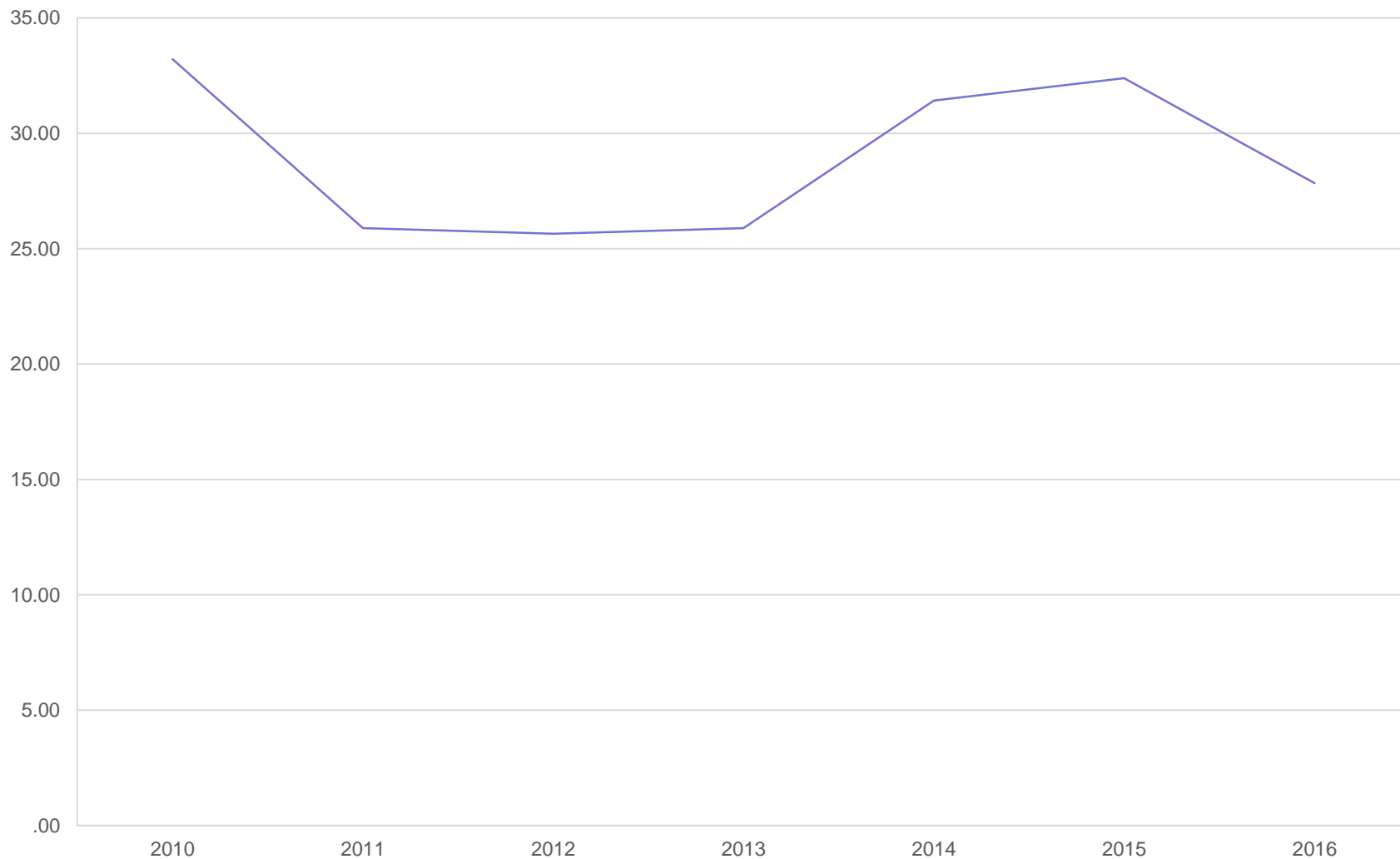
Lengyel rosszabb --

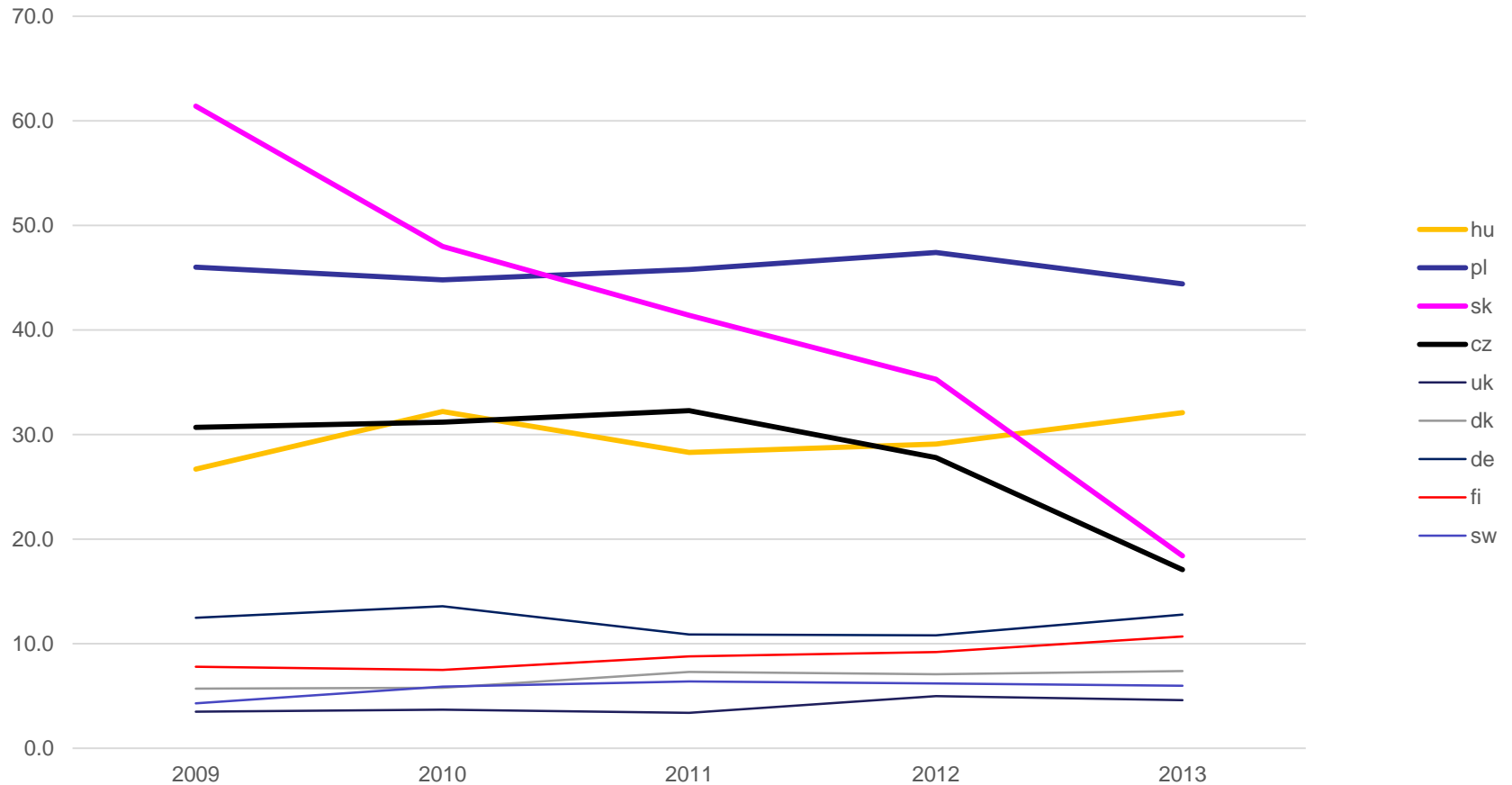
Source: [TED](#)

2017.05.28.

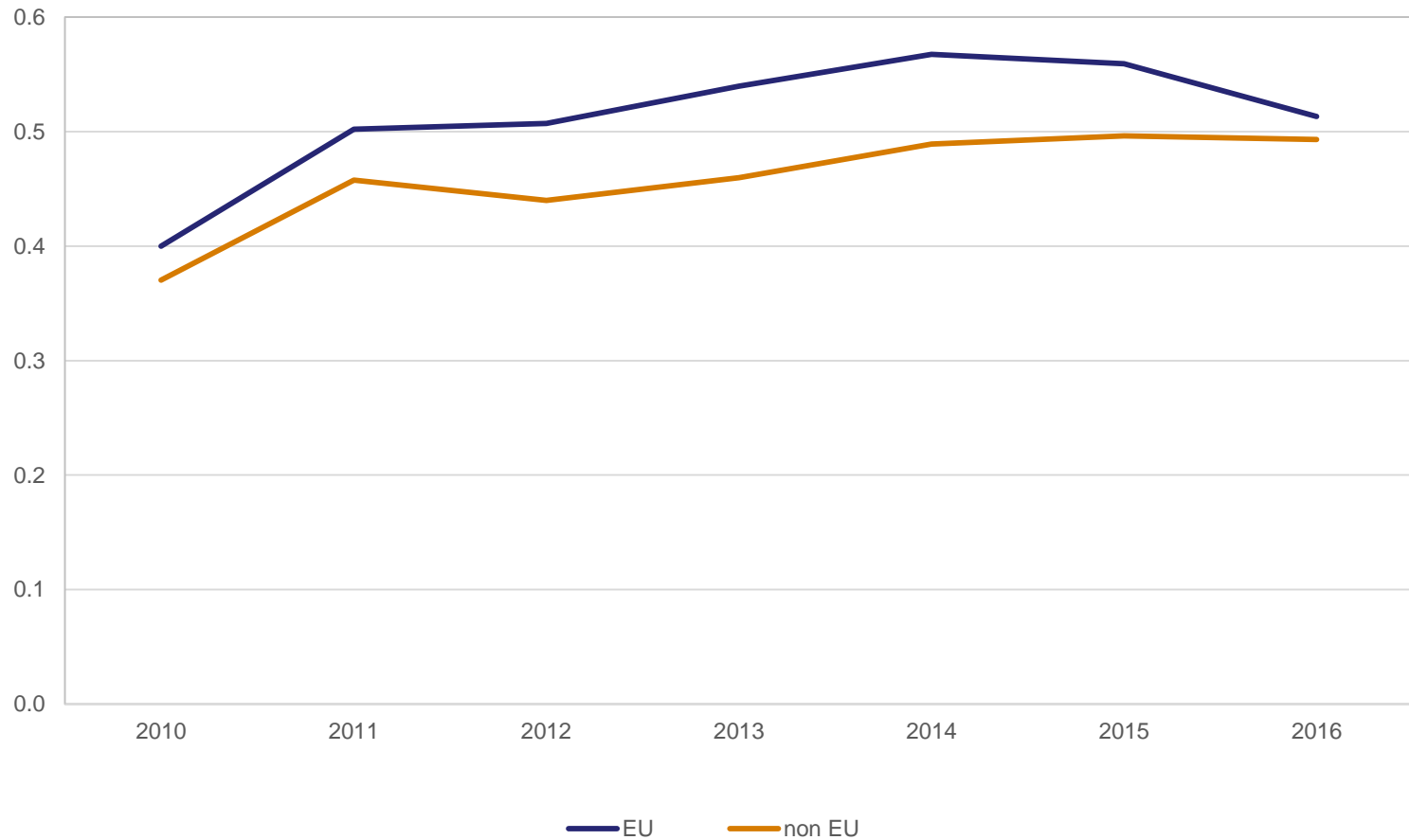
Verseny nélküli közbeszerzések aránya

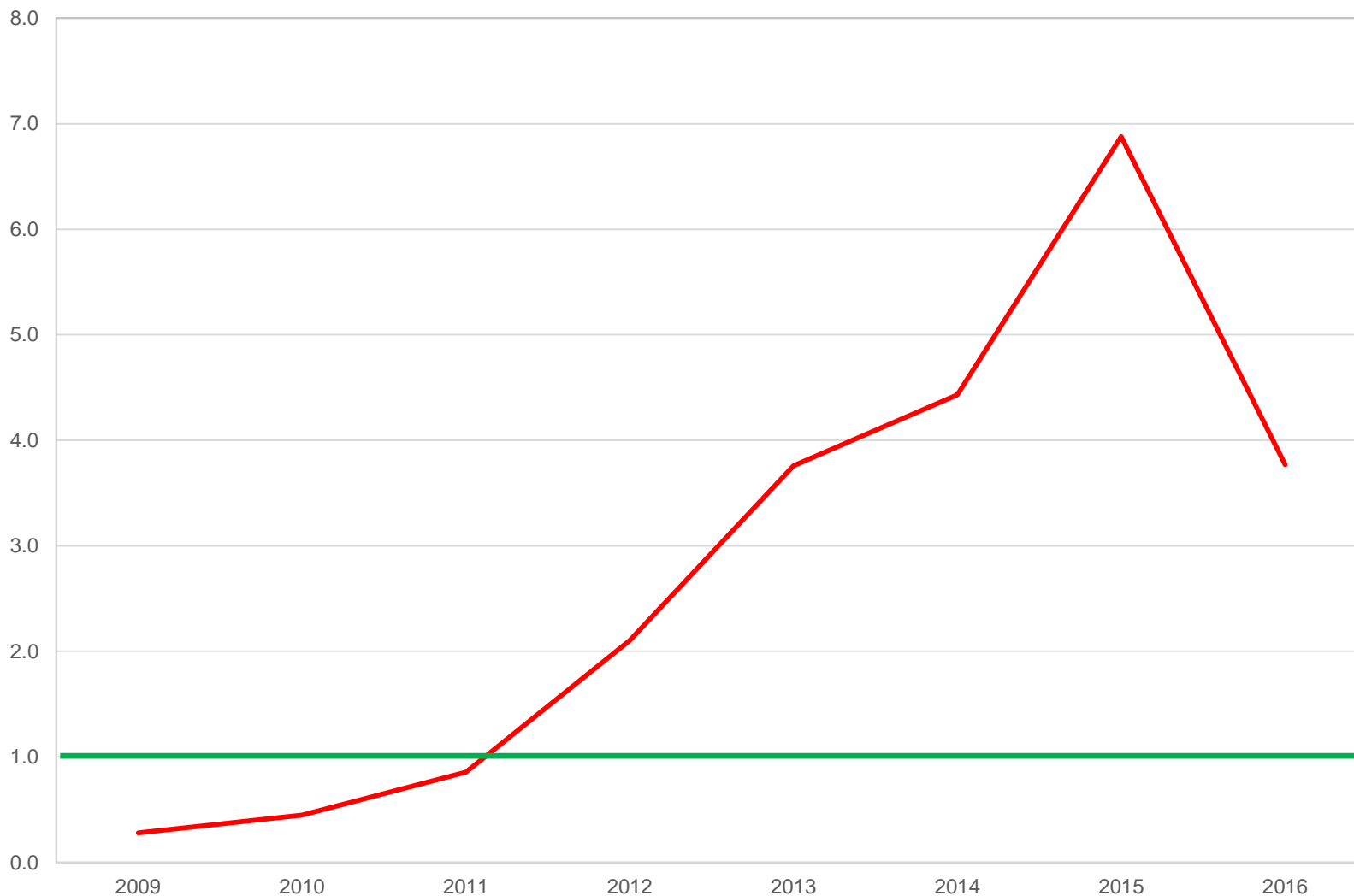
Verseny nélküli közbeszerzések aránya: EU országok, 2009-13, N = 1.777.955

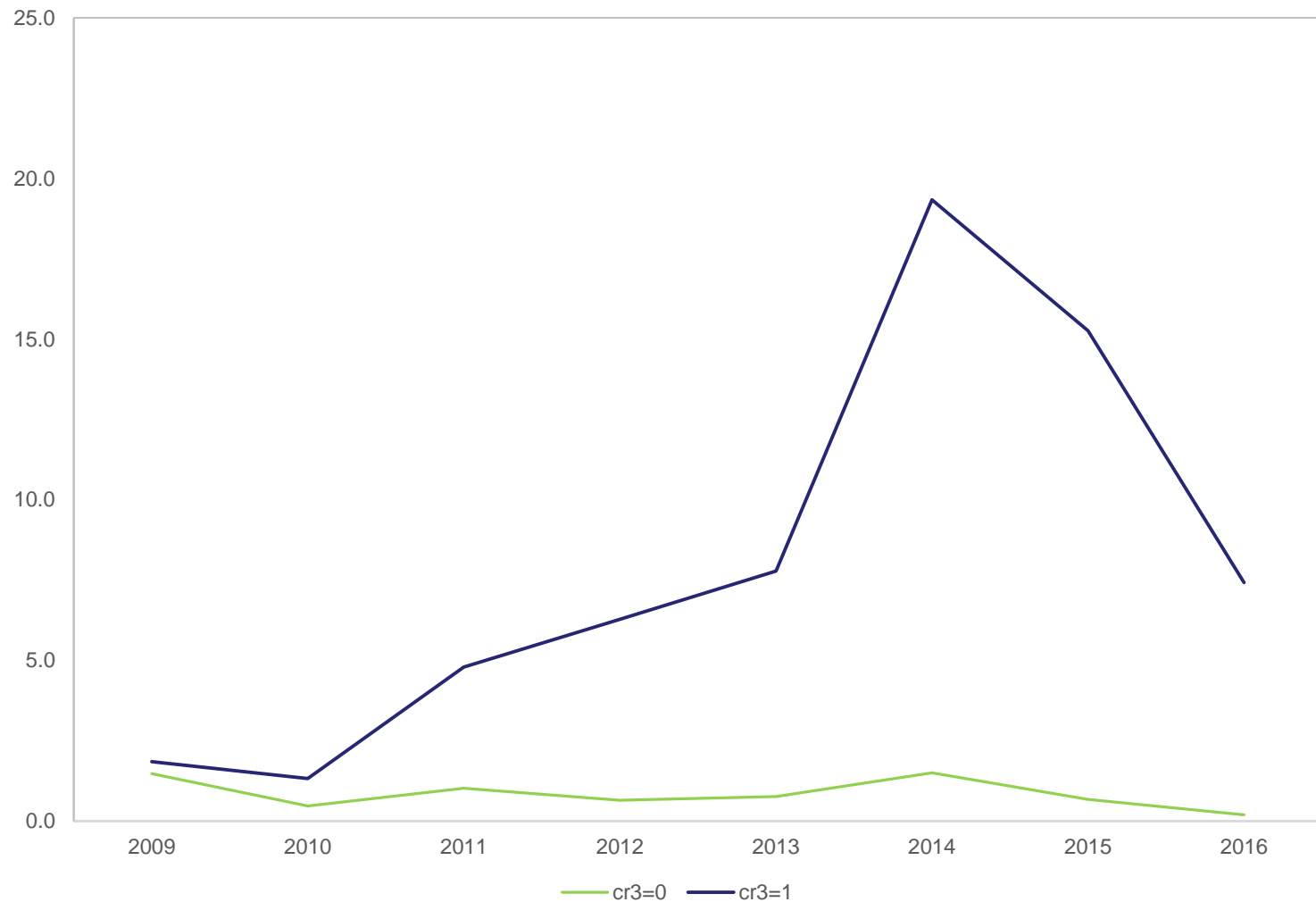
Korrupciós kockázatok

Ártorzítás – Benford törvény

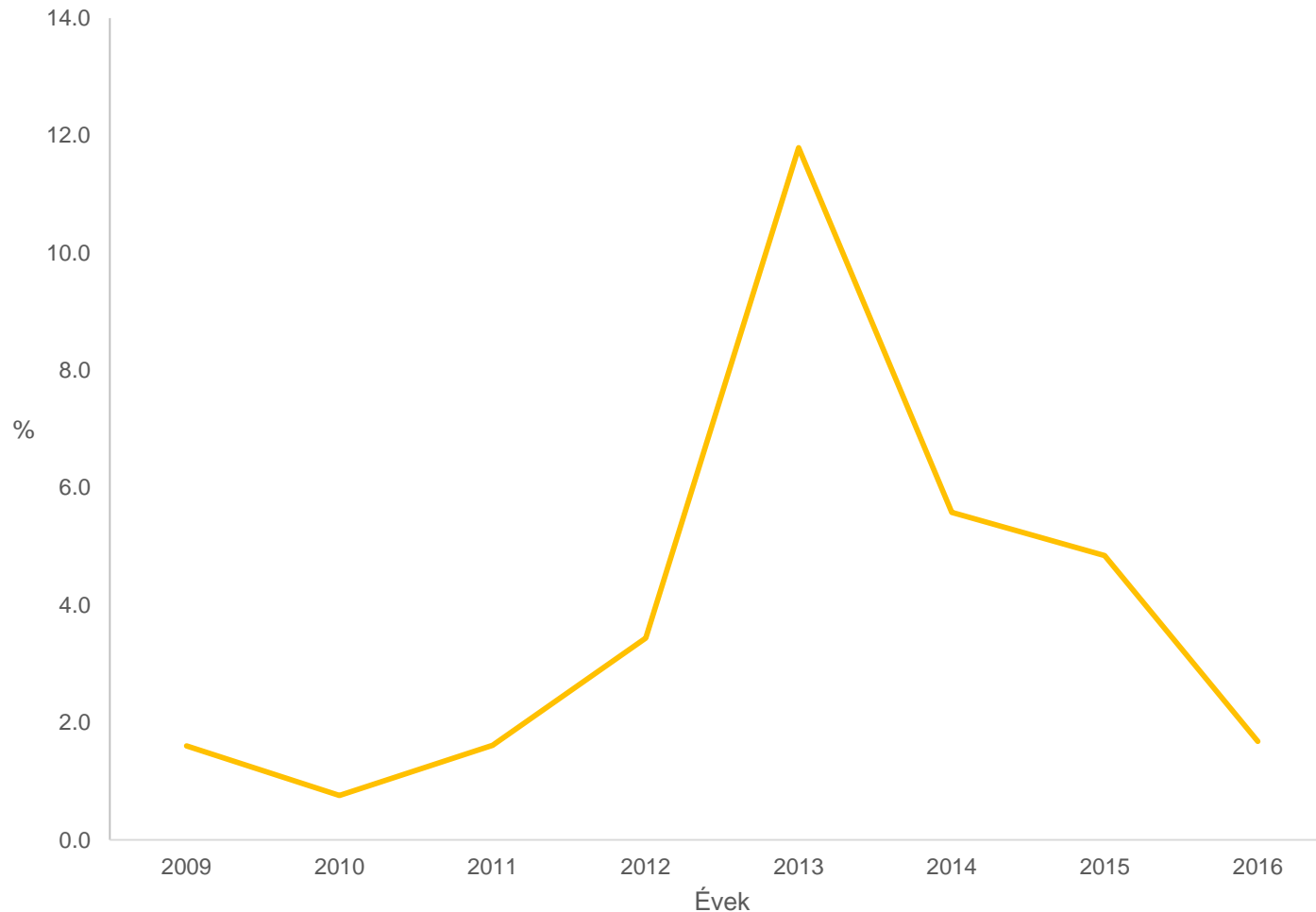

Ártorzítás – Benford törvény

Kleptokrata állam

MGTSX: 2-12% a közbeszerzési tortából

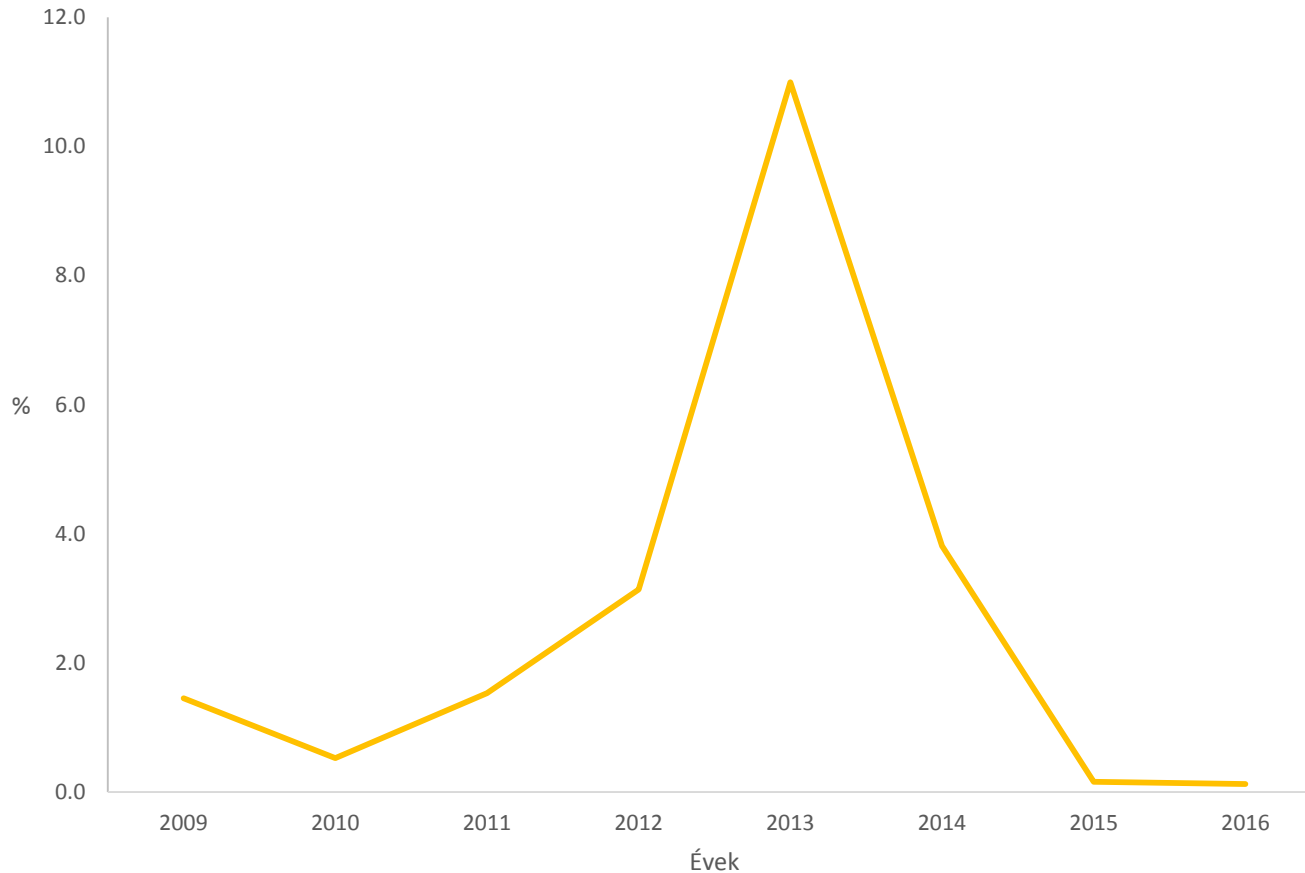

Forrás: CRCB

Megjegyzés: MGTSX = Mészáros Lőrinc, Garancsi István, Tiborcz István Simicska Lajos, Habony Árpád és Csetényi Csaba által tulajdonolt cégek. 100% = közbeszerzések értéke összesen, évente, keretszerződések nélkül; N = 141.284

2017.05.28.

Simicska Lajos tündöklése és bukása

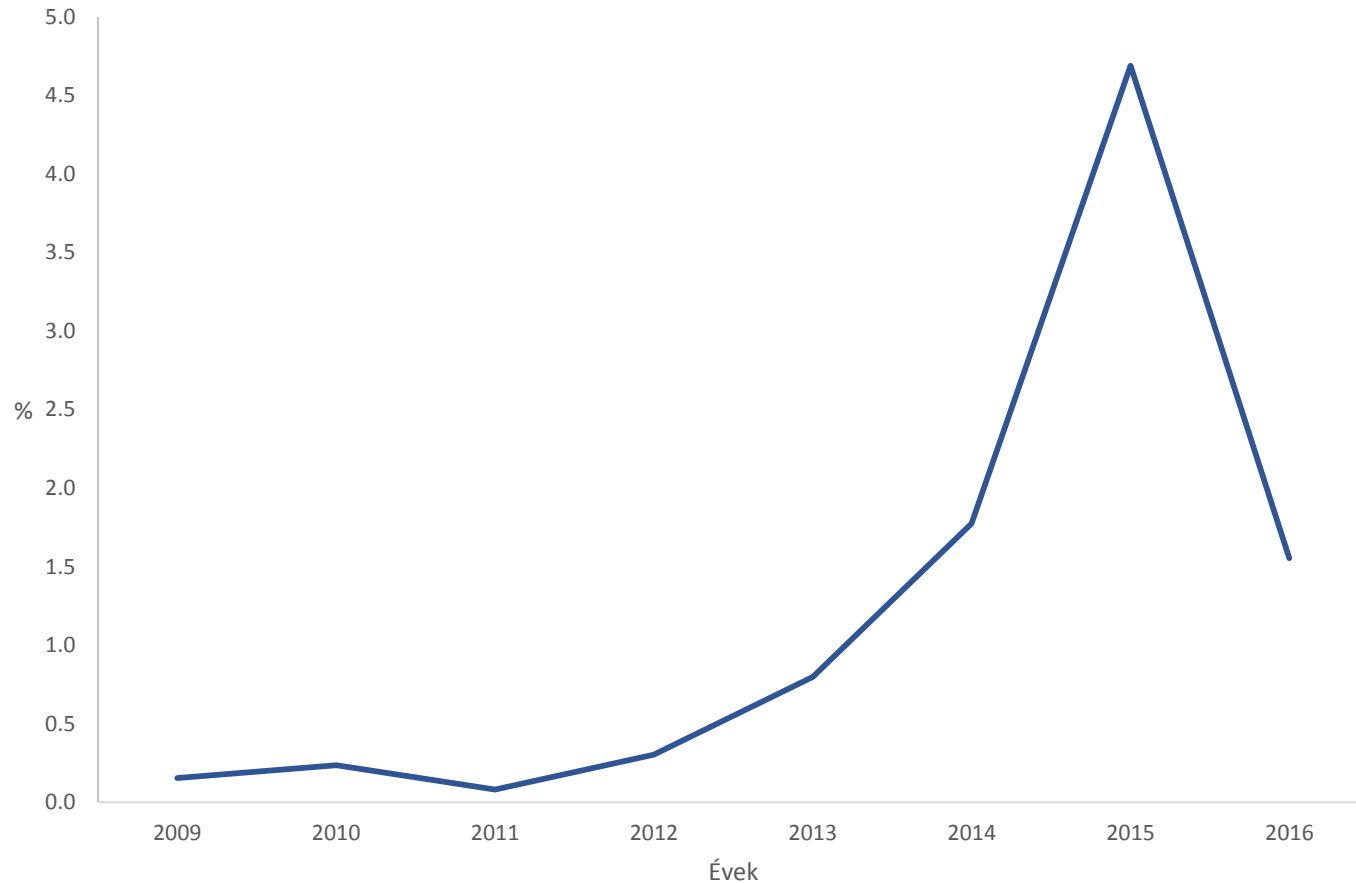

Forrás: CRCB

Megjegyzés: 100% = közbeszerzések értéke összesen évente, keretszerződések nélkül; N = 141.284

2017.05.28.

A semmiből a csúcsra: családtagok és haverok

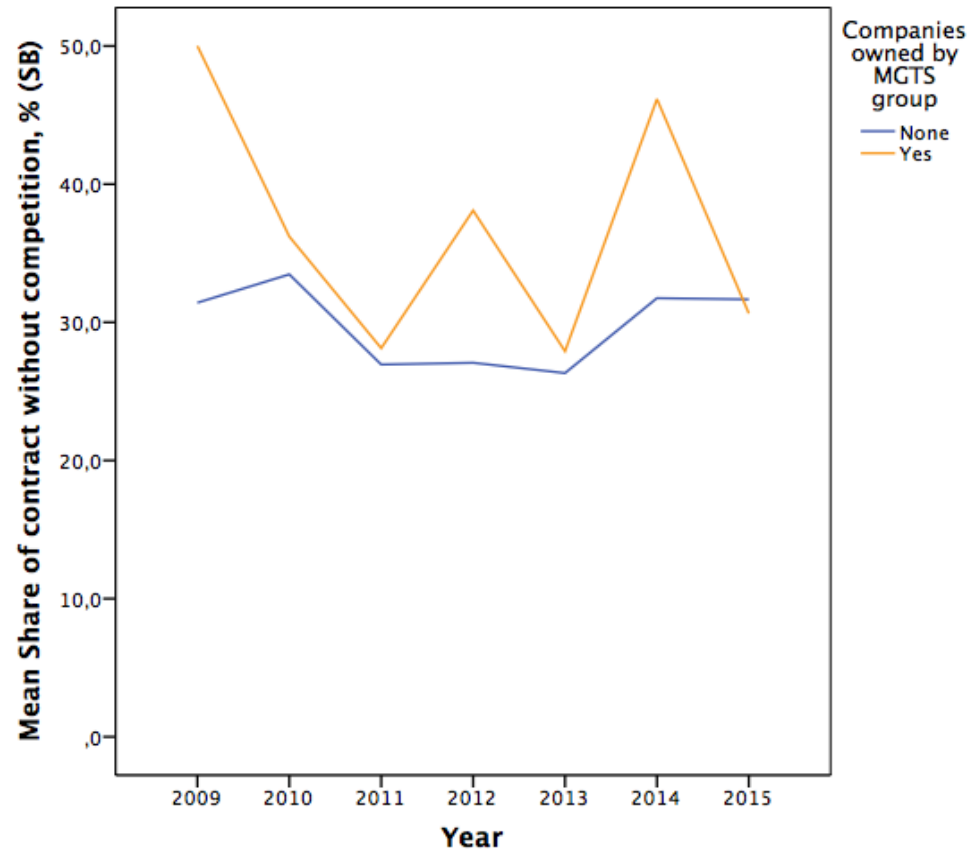
Forrás: CRCB

Megjegyzés: Mészáros Lőrinc, Garancsi István, Tiborcz István, Habony Árpád és Csetényi Csaba által tulajdonolt cégek. 100% = közbeszerzések értéke összesen, évente, keretszerződések nélkül; N = 141.284

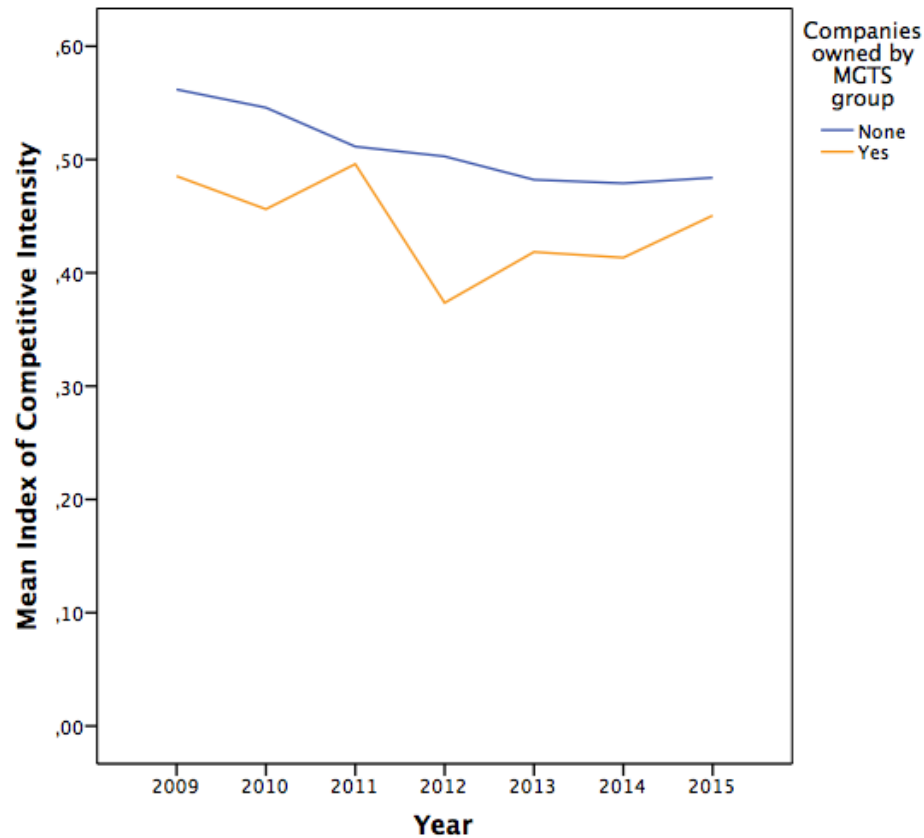
2017.05.28.

Az MGTS utálja a versenyt (SB)

2009-2015, N = 131.499

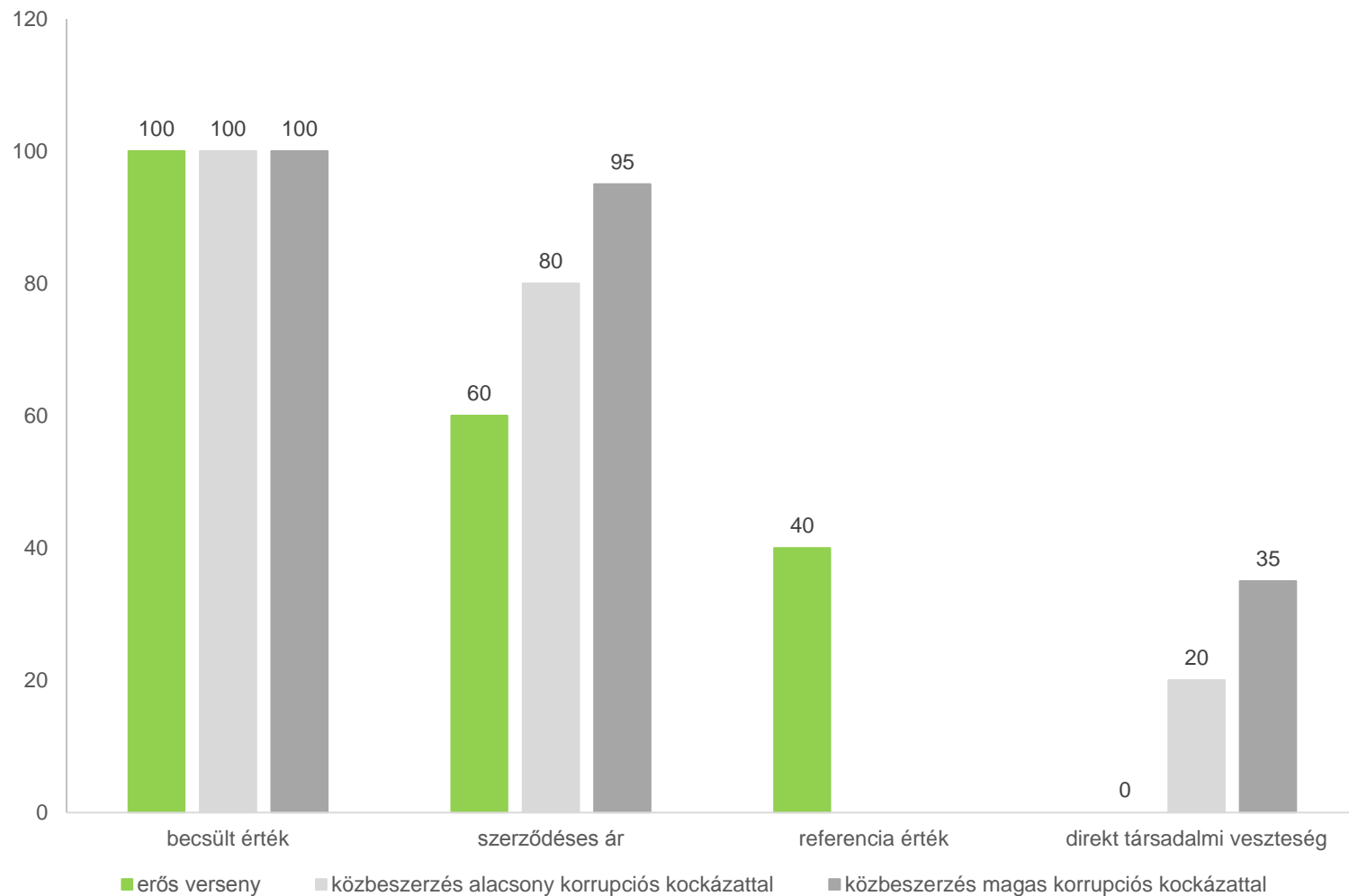

MGTS: ha van verseny, akkor is a gyengébb versenyt szereti, 2009-2015, N = 93.265

Becsült közvetlen társadalmi veszteség

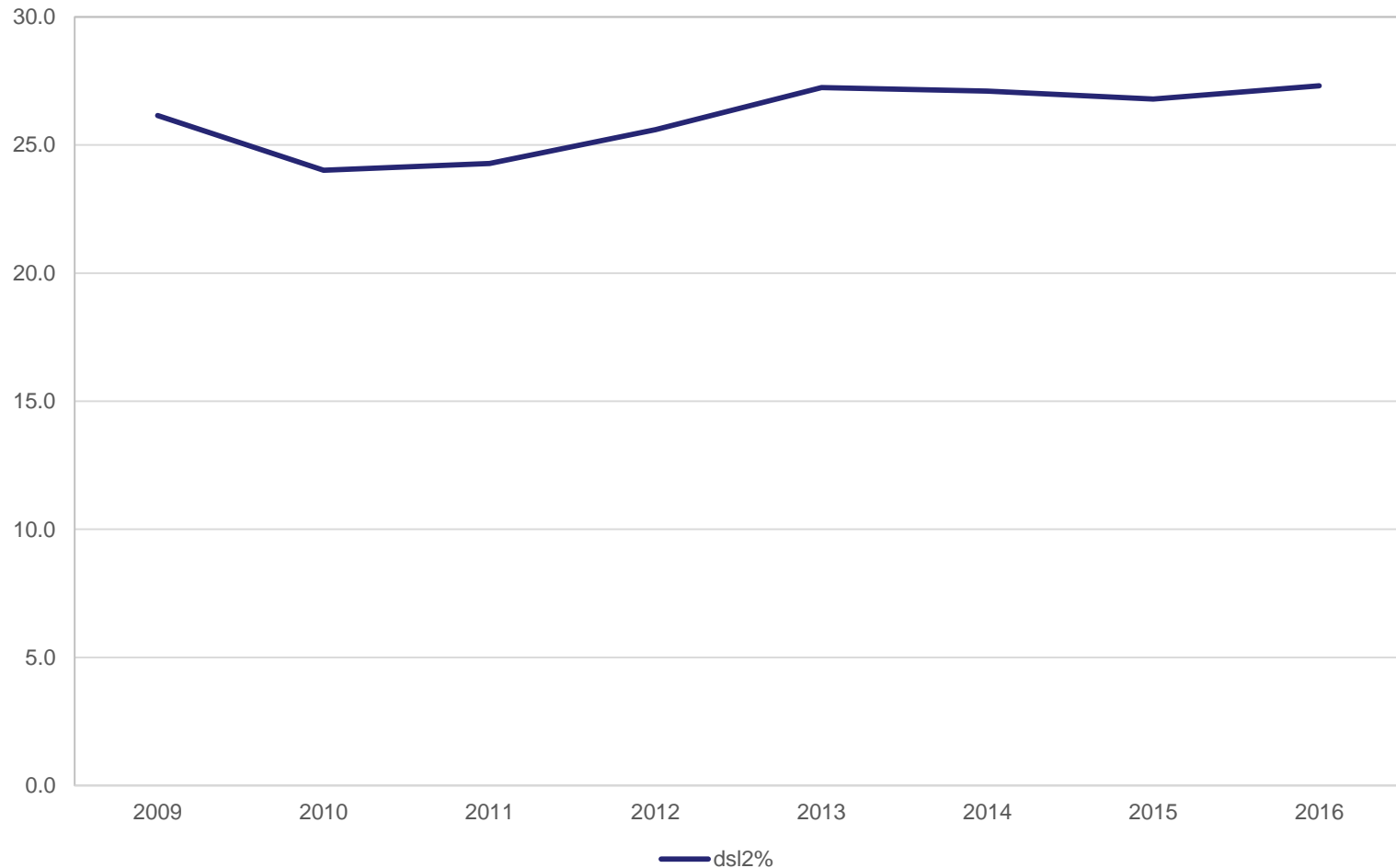
Hogyan számítjuk?

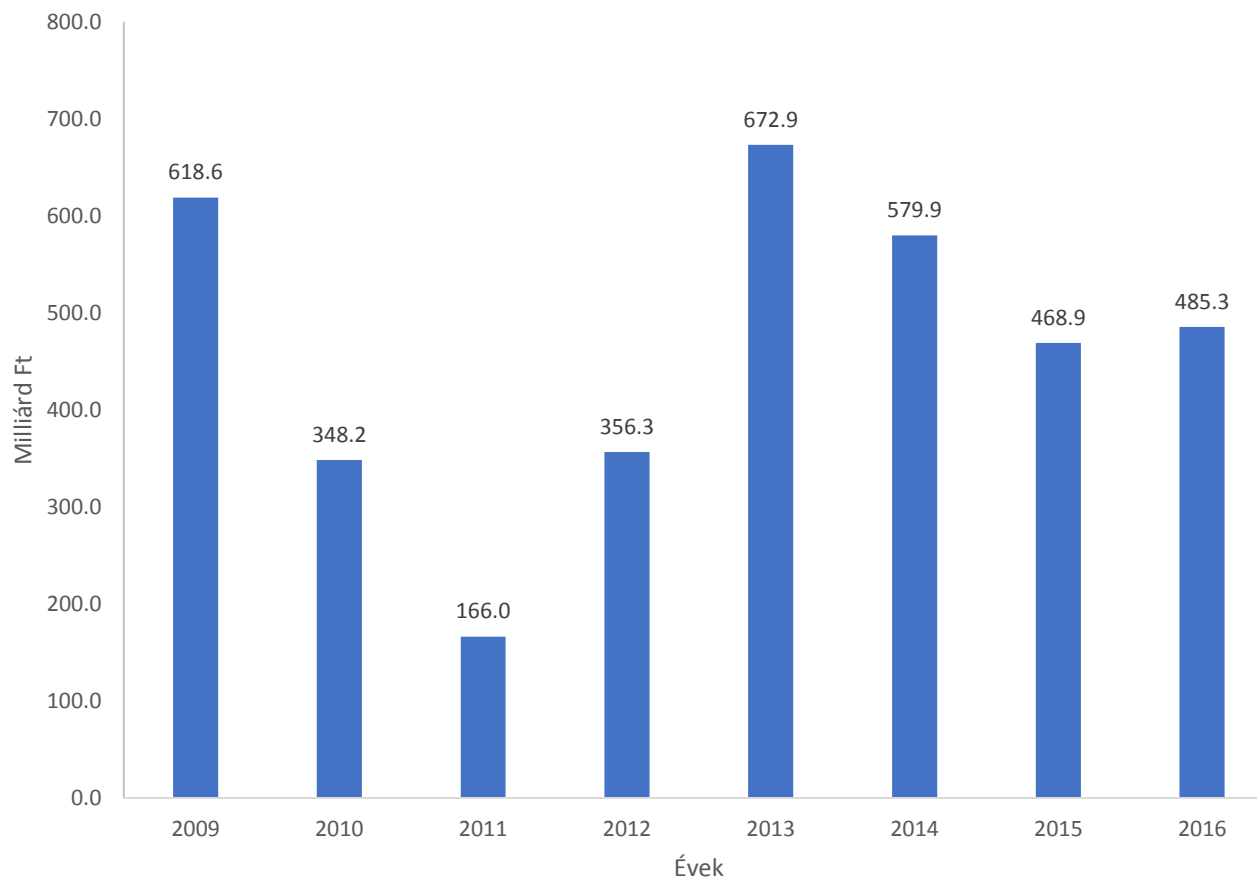
Közbeszerzések összege, milliárd forint, keretszerződések nélkül, N = 138.757

Becsült közvetlen társadalmi veszteség aránya, %

Becsült közvetlen társadalmi veszteség összege 2009-16, keretszerződések nélkül, milliárd Ft (=3.696 mrd FT), N = 138.757

CRCB Nonprofit kft.

Köszönöm a figyelmet!

Támogassa kutatásainkat!

Támogatás